

Олександр Вікторович ДЯТКО*(Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків)*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

У статті наголошено на тому, що адміністративно-правові інструменти – це сукупність методів, засобів, механізмів та процедур, які використовуються органами публічної адміністрації для реалізації завдань і функцій публічного управління, дотримання законності, забезпечення прав і свобод громадян, а також реалізації державної політики. Вони ґрунтуються на нормах адміністративного права та регулюють відносини між органами публічної влади, фізичними і юридичними особами.

Визначено, що адміністративно-правові інструменти поділяються на декілька основних видів. Регулятивні інструменти охоплюють встановлення правил, стандартів і нормативів, таких як ліцензування, сертифікація чи дозвільна діяльність. Контрольні інструменти включають засоби адміністративного нагляду і контролю, наприклад, перевірки, моніторинг чи інспекції. Примусові інструменти охоплюють заходи адміністративного впливу. Інформаційні інструменти використовуються для інформування громадян, надання консультацій або попередження про можливі правові наслідки в разі вчинення порушення.

З'ясовано, що серед основних адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування виділяють заходи запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення. Запобігання корупції забезпечується за допомогою електронного декларування доходів і майна публічних службовців, автоматизацію процесів оподаткування та впровадження сучасних цифрових інструментів, таких як Електронний кабінет платника податків. Це мінімізує контакт між платниками податків і працівниками податкових органів, що значно знижує ризик зловживань.

Ключові слова: адміністративно-правові інструменти, протидія корупції, оподаткування, аналітичні системи, міжнародна співпраця, залучення громадськості, проблеми реалізації, удосконалення.

Постановка проблеми. Дослідження адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування є надзвичайно актуальним з огляду на низку причин. По-перше, корупція у податковій сфері значно впливає на економіку, спричиняючи втрати державного бюджету через ухилення від сплати податків, незаконне зменшення податкових зобов'язань, маніпуляції з податковими перевітками тощо. Це позначається на фінансовій стабільності держави, обмежує можливості для

реалізації соціальних програм і розвитку інфраструктури. По-друге, високий рівень корупції підриває довіру громадян та бізнесу до податкової системи, сприяючи поширенню тіньової економіки та формуванню негативного ставлення до сплати податків¹. По-третє, у контексті євроінтеграції Україна зобов'язана реформувати свою податкову систему відповідно до європейських стандартів прозорості та підзвітності, у царині яких протидії корупції відводиться особливе місце. Світова практика свідчить про ефективність адміністративно-правових інструментів протидії корупції, що зумовлює необхідність їхнього вивчення та адаптації до національних реалій.

Крім того, в Україні триває процес реформування правової системи, зокрема у сфері оподаткування, що вимагає розробки нових адміністративно-правових механізмів, спрямованих на протидію корупції та покращення прозорості діяльності податкових органів. Важливим є й те, що корупція у податковій сфері поглиблює соціальну нерівність. Впровадження ефективних інструментів протидії сприятиме справедливому розподілу податкового навантаження, зниженню соціального напруження та зміцненню довіри до державних інституцій².

При осмисленні адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування особливої важливості набуває підвищення професійного рівня працівників податкових органів. Запровадження освітніх програм, орієнтованих на дотримання етичних стандартів, принципів доброчесності та запобігання конфлікту інтересів, сприятиме формуванню високопрофесійної та відповідальної податкової служби.

Не менш важливим є залучення громадськості до моніторингу та контролю за діяльністю податкових органів. Це може включати створення механізмів громадського контролю, доступу до публічної інформації про податкові перевірки, спрощення процедури подачі скарг на неправомірні дії працівників податкових органів.

Так, дослідження адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування лежить в основі створення ефективної, прозорої та справедливої податкової системи, забезпечення економічного розвитку, підвищення довіри громадян до державних інституцій та досягнення соціальної справедливості. Це дозволить не лише зменшити рівень корупції, але й сприятиме побудові довгострокової довіри до держави, підвищенню її авторитету на міжнародній арені та забезпеченню сталого соціально-економічного розвитку.

Варто відзначити, що в науковій літературі окремим проблемним аспектам адміністративно-правових засад протидії різним адміністративним та кримінальним правопорушенням присвячували

¹ Головкин Б. М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 2547.

² Бутенко Т. В. Публічне управління у сфері національної безпеки // *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України* : Матер. Міжнар. наук. наук.-практ. конф. (17 травня 2024 р., м. Одеса). Одеса: Одеська політехніка. 2024. С. 6.

комплексні та міждисциплінарні дослідження провідні українські науковці. Зокрема, до цієї проблематики звертались В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, К. Л. Бугайчук, Ю. В. Гаруст, М. Я. Дем'яненко, Т. Є. Кагановська, В. О. Іванцов, Т. В. Костюк, К. Б. Левченко, О. О. Маркова, А. А. Микитюк, О. М. Музичук, Д. В. Піддубна, О. Ю. Синявська, В. В. Сокурено, В. П. Тимошук, Н. П. Христинченко, С. О. Шатрава, Л. В. Шестак, Т. А. Шумейко та інші вчені. Втім, незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, вчені фактично поза своєю увагою залишили проблемні питання саме адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування.

Мета статті полягає в тому, щоб з'ясувати сутність адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: визначити основні функції правових інструментів; сформулювати авторське визначення адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування; окреслити види адміністративно-правових інструментів; розглянути проблеми реалізації адміністративно-правових інструментів та напрями їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Інструменти – це засоби або пристрої, які використовуються для виконання певних завдань, досягнення цілей чи реалізації функцій у різних сферах діяльності. Вони можуть бути як фізичними (матеріальними), так і нематеріальними (концептуальними, цифровими чи методологічними). Фізичні інструменти включають обладнання, пристрої та знаряддя, що застосовуються для ручної або механізованої праці, а також технічні прилади для спеціалізованих завдань. Цифрові інструменти представлені у вигляді програмного забезпечення або платформ, які допомагають у роботі, аналізі чи комунікації, наприклад, електронні таблиці, графічні редактори чи платформи управління проектами. Концептуальні інструменти охоплюють теоретичні методи, підходи або моделі, наприклад, SWOT-аналіз чи теорію ймовірності, що використовуються для вирішення проблем або організації роботи. Культурні та соціальні інструменти включають символи, мову та мистецькі засоби, які сприяють комунікації та розвитку суспільства.

Інструменти виконують різні функції залежно від їхнього призначення. Вони можуть застосовуватися для практичної діяльності, як-от ремонт чи будівництво; аналізу та планування, наприклад, за допомогою використання аналітичних моделей чи статистичних програм; розвитку творчості, зокрема за допомогою музичних інструментів або графічних редакторів; комунікації та організації, наприклад, за допомогою засобів зв'язку або управлінських платформ. Інструменти є невіддільною частиною будь-якої людської діяльності, адже вони сприяють підвищенню ефективності, продуктивності та якості виконуваних завдань¹.

Водночас правові інструменти – це сукупність юридичних засобів,

¹ Омеляненко Т. В., Осокіна А. В. Операційний менеджмент: презентаційний курс : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2016. С. 33.

механізмів і методів, які використовуються для регулювання суспільних відносин, захисту прав і свобод людини та забезпечення правопорядку. Вони відіграють ключову роль у правовій системі кожної держави, забезпечуючи виконання законів, вирішення конфліктів і створення умов для стабільного функціонування суспільства. Ці інструменти створюються органами державної влади, судовими чи іншими уповноваженими інституціями, що забезпечує їхню офіційну природу та обов'язковість виконання¹. Такі інструменти є основою, на якій будується вся правова система, вони визначають її цінності, межі втручання держави у приватне життя та пріоритети захисту інтересів громадян².

Правові інструменти виконують декілька основних функцій. По-перше, вони регулюють поведінку учасників суспільних відносин, встановлюючи чіткі правила, які дозволяють уникнути хаосу та конфліктів. Наприклад, трудове право регламентує відносини між роботодавцем і працівником, визначаючи обов'язки сторін і умови праці. По-друге, вони забезпечують захист прав і свобод людини, надаючи механізми для їхнього відновлення у разі порушення. По-третє, правові інструменти сприяють вирішенню спорів та конфліктів, визначаючи процедурні засоби для встановлення справедливості. Наприклад, судові процеси, адміністративні процедури або механізми медіації дозволяють вирішувати конфлікти в правовому полі.

Крім того, важливою функцією правових інструментів є стимулювання суспільного розвитку та впровадження реформ. Вони створюють умови, необхідні для економічного зростання, соціальної справедливості, захисту навколишнього середовища та інших суспільно важливих цілей. Державні програми, міжнародні договори, регуляторні акти чи фінансові санкції є ключовими у вирішенні глобальних проблем і впровадженні підходів до сталого розвитку³.

У сучасному світі правові інструменти набувають нових форм, зокрема в цифровому середовищі. Електронні суди, цифрові договори, регулювання штучного інтелекту – усе це приклади адаптації традиційних правових механізмів до нових викликів. Таким чином, правові інструменти є фундаментом правової системи, забезпечуючи баланс між інтересами окремих осіб, суспільства та держави, а також сприяючи побудові справедливого і правового порядку.

Адміністративно-правові інструменти – це сукупність методів, засобів, механізмів та процедур, які використовуються органами публічної адміністрації для реалізації завдань і функцій публічного управління, дотримання законності, забезпечення прав і свобод громадян, а також реалізації державної політики. Вони ґрунтуються на нормах

¹ Правознавство : навч. посіб. / За заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. С. 217.

² Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія. К. : Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С. 18.

³ Стратегія сталого розвитку : підручник / В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, Л. Г. Мельник, О. О. Ракоїд. К. : ВЦ НУБІПУ, 2018. С. 82.

адміністративного права та регулюють відносини між органами публічної влади, фізичними і юридичними особами. Основними характеристиками цих інструментів є їх правова основа, односторонній характер, спрямованість на забезпечення публічного порядку, захист суспільних інтересів та дотримання прав громадян, а також чітко регламентовані процедури, які гарантують прозорість і законність дій адміністративних органів¹.

Адміністративно-правові інструменти поділяються на кілька основних видів. Регулятивні інструменти охоплюють встановлення правил, стандартів і нормативів, таких як ліцензування, сертифікація чи дозвільна діяльність. Контрольні інструменти включають засоби адміністративного нагляду і контролю, наприклад, перевірки, моніторинг чи інспекції. Примусові інструменти охоплюють заходи адміністративного впливу. Інформаційні інструменти використовуються для інформування громадян, надання консультацій або попередження про можливі правові наслідки в разі вчинення порушення. Процедурні інструменти стосуються організації розгляду звернень, прийняття заяв чи ухвалення рішень².

Прикладами застосування адміністративно-правових інструментів є видання нормативно-правових актів, проведення державного контролю за дотриманням стандартів якості, накладення штрафів за адміністративні правопорушення, надання адміністративних послуг, таких як реєстрація чи ліцензування. Ці інструменти є важливими для функціонування ефективної системи публічного управління, оскільки забезпечують баланс між публічними та приватними інтересами, сприяючи підтриманню законності в суспільстві.

Корупція у сфері оподаткування є серйозною проблемою, яка негативно впливає на економічний розвиток України, підриває довіру громадян до державних інституцій і створює нерівні умови для ведення бізнесу. У протидії цьому явищу ключову роль відіграють адміністративно-правові інструменти, спрямовані на запобігання, виявлення та усунення корупційних ризиків у податковій сфері.

Серед основних адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування виділяють заходи запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення. Запобігання корупції забезпечується за допомогою електронного декларування доходів і майна публічних службовців, автоматизацію процесів оподаткування та впровадження сучасних цифрових інструментів, таких як Електронний кабінет платника податків. Це мінімізує контакт між платниками податків і працівниками податкових органів, що значно знижує ризик зловживань. Важливою складовою є також регулювання конфлікту

¹ Люх В. В. Адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. С. 79.

² Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / За ред. д.е.н., проф. Т. Г. Васильців, д.е.н., доц. Р. Л. Лупака. Львів : Вид-во ННБК «АТБ», 2019. С. 409.

інтересів, коли посадові особи зобов'язані повідомляти про будь-які обставини, які можуть вплинути на їхню неупередженість при виконанні службових обов'язків¹.

Значущу роль відіграє система електронного декларування, яка дозволяє контролювати активи посадовців. Перевірки декларацій, які здійснює НАЗК, сприяють зменшенню ризиків незаконного збагачення.

Для виявлення корупційних правопорушень застосовуються аналітичні системи ризик-менеджменту, такі як СМКОР, що дозволяють автоматизовано аналізувати податкові ризики та виявляти фіктивні операції. Крім того, проводяться регулярні перевірки підприємств і податкових органів, які дають змогу виявляти порушення. Важливим елементом є також розвиток інституту викривачів, які мають змогу анонімно повідомляти про факти корупції.

Для подолання корупції у сфері оподаткування важливо також посилювати міжнародну співпрацю. Україна є учасницею декількох міжнародних антикорупційних ініціатив, таких як GRECO (Група держав проти корупції) та Антикорупційна мережа для країн Східної Європи та Центральної Азії під егідою ОЕСР. Ці організації сприяють поширенню кращих практик і забезпечують зовнішній контроль за виконанням антикорупційних зобов'язань. Особливу увагу слід приділити гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, зокрема у сфері запобігання відмиванню грошей та обміну податковою інформацією².

Окрім того, ефективна протидія корупції потребує активного залучення громадськості. Створення умов для участі громадянського суспільства у моніторингу діяльності податкових органів та викритті корупційних схем сприяє формуванню доброчесної публічної служби. Важливим елементом цього процесу є захист викривачів корупції, гарантії їх безпеки та належної підтримки, зокрема юридичної та фінансової.

На стратегічному рівні необхідно розробити довгострокову програму протидії корупції у сфері оподаткування, яка б включала конкретні цілі, етапи їх досягнення та механізми контролю. В основу такої програми слід покласти принципи комплексності, прозорості та адаптивності до змін у податковій системі. До її реалізації потрібно залучити всі зацікавлені сторони: органи державної влади, бізнес, громадянське суспільство та міжнародних партнерів.

Так, протидія корупції у сфері оподаткування є надзвичайно важливим. Прозорі адміністративні процедури також є важливим інструментом. Запровадження чітких регламентів і цифровізація процесів мінімізують контакт громадян із посадовцями, що суттєво знижує

¹ Шлях НАБУ : від ідеї до драйвера антикорупційної реформи / Національне антикорупційне бюро України. К., 2022. С. 9. URL: <https://nabu.gov.ua/open-office/materials/shlyah-nabu-vid-ideyi-do-drayvera-antikorupciynoi-reformi/>.

² Петровський П. Легітимність публічної влади – необхідна умова консолідації держави і суспільства України в умовах війни // Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні: матер. наук.-практ. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / Упорядн.: М. З. Бунік, К. М. Бліщук, О. В. Федорчак, О. В. Худоба. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2024. С. 13.

корупційні ризики. Регулярний антикорупційний аудит та співпраця з громадськими організаціями сприяють підвищенню підзвітності податкових органів. Проведення навчань для працівників податкових органів щодо етики, антикорупційних стандартів і змін у законодавстві підвищує їхній професіоналізм та відповідальність.

Незважаючи на впроваджені заходи, існує і широке проблем у реалізації адміністративно-правових інструментів. Серед них недостатнє фінансування впровадження новітніх технологій, опір реформам з боку окремих посадовців, недовіра громадян до антикорупційних органів і відсутність системного підходу до протидії корупції.

Так, адміністративно-правові інструменти протидії корупції у сфері оподаткування в Україні мають значний потенціал для зменшення корупційних ризиків. Проте досягнення відчутних результатів можливе лише за умови наявності політичної волі щодо підтримки реформ, цифровізації податкових процедур, підвищення прозорості й підзвітності податкових органів. Лише комплексний підхід до вирішення цієї проблеми сприятиме економічному зростанню, підвищенню рівня довіри до держави та забезпеченню справедливих умов для ведення бізнесу.

З огляду на це адміністративно-правові інструменти протидії корупції у сфері оподаткування відіграють важливу роль у створенні прозорої та справедливої податкової системи. Однак їх ефективність значною мірою залежить від послідовного вдосконалення законодавства, впровадження сучасних технологій, посилення контролю та формування культури нульової толерантності до корупції серед громадян.

Важливим аспектом удосконалення адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування є зміцнення інституційної спроможності органів державної влади. Необхідно вдосконалювати роботу Державної податкової служби, забезпечити її достатнє фінансування, а також забезпечення сучасними технологіями та кадровими ресурсами. Особливу увагу слід приділити кадровій політиці, яка має бути орієнтована на добір компетентних, доброчесних і мотивованих фахівців. Створення привабливих умов для праці є запорукою ефективної роботи податкових органів.

Окрім того, необхідно забезпечити подальшу автоматизацію процесів адміністрування податків. Використання сучасних інформаційних систем дозволяє значно зменшити людський фактор, який є однією з основних причин корупційних проявів. Наприклад, впровадження штучного інтелекту для аналізу даних платників податків може допомогти виявляти ризикові операції, знижуючи ризик суб'єктивного втручання.

Ще одним важливим аспектом удосконалення є оптимізація податкового законодавства. Зрозумілість і стабільність податкових норм сприятиме зниженню рівня корупції у податковій сфері. Важливим є створення законодавчого середовища, яке б унеможливило неоднозначне трактування норм і виключило можливість зловживання дискреційними повноваженнями публічних службовців.

Висновки. Таким чином, у межах даної статті було зазначено, що правові інструменти виконують декілька основних функцій. По-перше, вони регулюють поведінку учасників суспільних відносин, встановлюючи чіткі правила, які дозволяють уникнути хаосу та конфліктів. Наприклад, трудове право регламентує відносини між роботодавцем і працівником, визначаючи обов'язки сторін і умови праці. По-друге, вони забезпечують захист прав і свобод людини, надаючи механізми для їхнього відновлення у разі порушення. По-третє, правові інструменти сприяють вирішенню спорів та конфліктів, визначаючи процедурні засоби для встановлення справедливості. Наприклад, судові процеси, адміністративні процедури або механізми медіації дозволяють вирішувати конфлікти в правовому полі.

Встановлено, що адміністративно-правові інструменти – це сукупність методів, засобів, механізмів та процедур, які використовуються органами публічної адміністрації для реалізації завдань і функцій публічного управління, дотримання законності, забезпечення прав і свобод громадян, а також реалізації державної політики. Вони ґрунтуються на нормах адміністративного права та регулюють відносини між органами публічної влади, фізичними і юридичними особами.

Визначено, що адміністративно-правові інструменти поділяються на декілька основних видів. Регулятивні інструменти охоплюють встановлення правил, стандартів і нормативів, таких як ліцензування, сертифікація чи дозвільна діяльність. Контрольні інструменти включають засоби адміністративного нагляду і контролю, наприклад, перевірки, моніторинг чи інспекції. Примусові інструменти охоплюють заходи адміністративного впливу. Інформаційні інструменти використовуються для інформування громадян, надання консультацій або попередження про можливі правові наслідки в разі вчинення порушення.

З'ясовано, що серед основних адміністративно-правових інструментів протидії корупції у сфері оподаткування виділяють заходи запобігання, виявлення та притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення. Запобігання корупції забезпечується за допомогою електронного декларування доходів і майна публічних службовців, автоматизацію процесів оподаткування та впровадження сучасних цифрових інструментів, таких як Електронний кабінет платника податків. Це мінімізує контакт між платниками податків і працівниками податкових органів, що значно знижує ризик зловживань.

Акцентовано увагу на тому, що адміністративно-правові інструменти протидії корупції у сфері оподаткування в Україні мають значний потенціал для зменшення корупційних ризиків. Проте досягнення відчутних результатів можливе лише за умов наявності політичної волі щодо підтримки реформ, цифровізації податкових процедур, підвищення прозорості й підзвітності податкових органів. Лише комплексний підхід до вирішення цієї проблеми сприятиме економічному зростанню, підвищенню рівня довіри до держави та забезпеченню справедливих умов для ведення бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутенко Т. В. Публічне управління у сфері національної безпеки // *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України* : Матер. Міжнар. наук. наук.-практ. конф. (17 травня 2024 р., м. Одеса). Одеса: Одеська політехніка. 2024. С. 4–7.
2. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 254–260.
3. Люх В. В. Адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 204 с.
4. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія. К. : Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с.
5. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / За ред. д.е.н., проф. Т. Г. Васильціва, д.е.н., доц. Р. Л. Лупака. Львів : Вид-во ННБК «АТБ», 2019. 552 с.
6. Омеляненко Т. В., Осокіна А. В. Операційний менеджмент: презентаційний курс : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2016. 197 с.
7. Петровський П. Легітимність публічної влади – необхідна умова консолідації держави і суспільства України в умовах війни // *Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні*: матер. наук.-практ. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / Упорядн. : М. З. Буник, К. М. Бліщук, О. В. Федорчак, О. В. Худоба. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2024. С. 12–14.
8. Правознавство : навч. посіб. / За заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
9. Стратегія сталого розвитку : підручник / В. М. Боголюбов, М. О. Клименко, Л. Г. Мельник, О. О. Ракоїд. К. : ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
10. Шлях НАБУ : від ідеї до драйвера антикорупційної реформи / Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/open-office/materials/shlyah-nabu-vid-ideyi-do-drayvera-antikorupciynoyi-reformi/>.

Стаття надійшла до редакції 09.11.2024

Oleksandr V. DYATKO,
Postgraduate Student
(*Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine*)

ADMINISTRATIVE AND LEGAL TOOLS TO COMBAT CORRUPTION IN THE FIELD OF TAXATION

The article emphasizes that administrative and legal instruments are a set

of methods, means, mechanisms and procedures used by public administration bodies to implement the tasks and functions of public administration, comply with the rule of law, ensure the rights and freedoms of citizens, as well as implement state policy. They are based on the norms of administrative law and regulate relations between public authorities, individuals and legal entities.

It is determined that administrative and legal instruments are divided into several main types. Regulatory instruments include the establishment of rules, standards and regulations, such as licensing, certification or permitting activities. Control instruments include means of administrative supervision and control, such as inspections, monitoring or inspections. Coercive instruments include measures of administrative influence. Informational instruments are used to inform citizens, provide advice or warn about possible legal consequences in the event of a violation.

It was found that among the main administrative and legal instruments for combating corruption in the field of taxation, measures for preventing, detecting and prosecuting corruption offenses are distinguished. Corruption prevention is ensured through electronic declaration of income and property of public servants, automation of taxation processes and the introduction of modern digital tools, such as the Electronic Taxpayer's Cabinet. This minimizes contact between taxpayers and tax authorities, which significantly reduces the risk of abuse.

Key words: *administrative and legal instruments, combating corruption, taxation, analytical systems, international cooperation, public engagement, implementation issues, improvement.*